

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu n. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šteč. 190.

Izhaja potrikat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Premirje.

Kakor se poroča, sklenilo se je na bojišču premirje za deset dni. Ni nam treba dostavljati, da so to storile zapadne velevalsti z močnim pritiskom v Carigradu. Srbi premirja ne potrebujejo, še menj pa Črnogorci, pa vdali so se želji diplomatov. Še ni davno, kar je Abdul Kerim paša prosil Črnjajeva za premirje, pa Črnjajev mu ga ni dovolil, dokaz, da ga ni potreboval. Jasno je, kak namen imajo diplomati s tem premirjem; upajo namreč, da se bo dal v tem času mir skleniti, da se tako ohrani priljubljena Turčija, da je Rus ne požre. Ali se bo naredil mir iz tega premirja? Mi ne verujemo. Diplomati s Srbijo delajo, kakor bi bila premagana, kar pa nikakor ni, in tudi Turek si domišljuje, da je zmagal. Zatorej bodo hoteli mir na podlagi „status quo“. Ali pa zamorejo Srbi in Črnogorci s tem zadovoljni biti? Črnogorci so trikrat zmagali, in sedaj imajo Muktar-pašo celó povsem zajetega, da se jim bo moral s celo armado vdati. Tudi Srbi imajo sedaj izvrstne pozicije, turška vojska pa strada, da je joj, in zajeta je od spred od Črnjajeva, od zad od Horvatoviča, tako da je za Turke malo upanja do zmage. Kaj še le bo, kedar pride zima, ktere Turki niso vajeni? Na obeh stranah je torej turška vojna mnogo na slabšem, in pri vsem tem naj bi se Srbija za premagano spoznala, ali pa se vsaj odrekla vsega upa do zmage! Zastonj naj bi bila vsa prelita kri srbskih in črnogorskih junakov? Nikdar ne!

Če se obistini, da so Milana proglasili za kralja, potem ne moremo verjeti, da bi se Srbi zadovoljili s tem, da vse ostane pri sta-

rem. Vzemimo tudi, da bodo Bosni in Bulgariji dali bolj pravično vladu, pa kdo zamore Srbijo siliti, da se odreče vsih pravic do srbske zemlje, ki so jim jo Turki s silo vzeli? da se odreče zedinjenja vseh Srbov, ki živé pod turško vladu? Za en del bi bilo dobro, ako se mir sklene, da bi namreč nehale strašne turške grozovitosti, ki jih delajo po Bulgarskem in v Bosni.

Pa to bi se dalo tudi s tem doseči, da kaka vnanja močna armada posede te dežele. Diplomacija pa hoče Slované za vso prelito kri ukaniti, kakor smo to že enkrat naglašali; Turka bodo ohranili v Evropi in ojačili, Srbija pa ne sme nič pridobiti! Že kriči „nova Mohamedanka“ na Dunaji „mi (!) srbskega kraljestva na naši meji ne bomo trpeli!“ Mi pa upamo, da se Srbi ne bodo dali goljufati in prevariti, in da bodo vojsko nadaljevali, dokler je Turka kaj na srbski zemlji. Knez Nikola, ki je toliko svojih hrabrih junakov žrtvoval za boj krsta proti polumescu, in slavno zmagal, on naj bi pustil Hercegovince pod turškim „varstvom“, sam pa naj bi ne imel nobenega odškodovanja za vse stroške in vse žrtve?! Ne, to premirje je bolj ustvarjeno po tem, da se izcima iz njega evropska vojska, kakor pa mir. Ako hočejo nekteri diplomati Srbe z mečem k miru prisiliti, našli se bodo tudi taki, ki bodo Srbe z mečem branili. Srbi pa naj le odločno zahtevajo Bosno, Hercegovino in Staro Srbijo; diplomacija se je do zdaj vedno umikala dogodkom, umaknila se bode tudi sedaj.

Jugoslovansko bojišče.

Že zadnjič smo poročali, da se je med Turki in Srbi za 10 dni t. j. od 15. do 25.

t. m. sklenilo premirje. Iz turškega tabora pri Peščanici se poroča, da vojna turška s tem ni nič kaj zadovoljna (?), a zdi se nam, da hočejo le prikriti nepostavno ravnanje Turkov, ki so vkljub premirju 16. t. m. požgali neko vas ob Moravi in enkrat tudi napadli Srbe. Srbska vojna še nikakor ni premagana in zadnje dni je v strašne zadrege spravila Turke, ki se skušajo med premirjem iz teh zadreg skrivaj rešiti. Vojna turška tudi trpi veliko pomanjkanje in bašibozuki se puntajo proti poveljnikom svojim in tropoma ubegajo. Kaj bodo še le počeli, če se vojska zavleče čez zimo? Še huje se jim bo godilo, kakor vojni Napoleona I. na Ruskem. Srbija se za ta slučaj že pripravlja in je v Parizu naročila 25.000 šotorov, za vsakih 5 mož enega, v Berlinu pa je kupila 60.000 Berdanovih pušek. Tudi k njeni vojski dohaja dan za dnem več Rusov. Zadnje dni jih je došlo 700 in vseh skupaj jih je v Črnajevem taboru že okoli 5000. 7. t. m. je iz Belgrada na bojišče odrinil oddelek ruskih kozakov, ki so konje kar seboj pripeljali. Tudi v Bosni se število Rusov množi, kar najbolj jasno priča, da Rusija nekaj namerava.

Turška vlada še vedno dela priprave za vojsko. Število delavcev v Arzenalih se je pomnožilo, v Anatoliji se nabirajo novi vojaki; zlasti Mladoturki goré za vojsko. Obravnave o premirju se ne vrše tako gladko, kakor se je mislilo. Turčija hoče dovoliti za štiri tedne premirje, pa zahteva poročtvo, da med tem časom ne bode na Srbsko dohajali tuji častniki in prostovoljci. Zastopnik ruski pa tej tirjavi ni hotel pritrditi in tudi druge države zaradi Ruske temu ne morejo pritrditi. V Niš je nedavno došlo 20.000 novih vojakov, ki se

Šesti občni zbor društva sv. „Cecilije“.

(Dalje.)

Ob ¼4. uri popoldne so bile pete „vesperae pontificales“. Zaznamovati so tu krasni psalmi petih skladateljev: Bernabei, Andreas, Viadana, Vittoria in Stemelius. Vsi psalmi se pojo v tako zvanih „falsi bordoni“; to je sredni glas — navadno tenor — poje koralno arijo psalma, drugi ga pa spremljajo in podpirajo v istem tonovem načinu. Prvi verz en sam intonira, drugega pojo, kakor sem ravno pravil na kuru, tretjega pak duhovni pri oltarju unisono z orgljami; potem se vrstita kor in duhovniki. Posebno veličastno je to slišati; zdi se človeku, kakor da bi bil premeščen v prve čase krščanstva, ko se je petje na kuru popolnem strinjalo z duhovskim, in ni bilo na njem toliko frivolitete in posvetnosti, kakor ravno v sedanjem času, tako da nekteri ljudje ne hodijo v cerkev spokornih del opravljati, ampak past se nad sentimentalnimi, fantastičnimi napevi. — „Magnificat“ so začeli malo

bolj bojazljivo, ker alt intonacije ni prav razumel, toda drugi verz je bil zopet v redu. Proti koncu pa se je poznalo, da so pevci že močno vturjeni, kar tudi ni čuda pri tako dolgotrajnem prepevanju.

Koj po vesperah so se pravi družabniki snidli k seji, kamor ni bilo dovoljeno drugim vdeležencem. — Ob 6. uri zvečer je bilo obiskovanje sv. Rešnjega Telesa s petjem. Tu smo slišali celo vrsto prelepih spevov lepo razvrstjenih po sv. časih cerkvenega leta. Naj omenim samo „Da pacem“ (od Aiblingerja), čigar konec je nad vse pobožen; „Qui sedes Domine“ (Könen), ki se odlikuje z vedno bolj povdarjanim: Non moriar sed vivam. Vendar biser vsih — bi rekel — je bil Prosketov „De profundis“ za možki zbor. Napev je popolnem primeren besedam, poln resnobe in zaupanja v božjo milost. Ko je zadnji akord vtihnil, spogledali smo se vsi, kakor bi hoteli vprašati: Jeli mogoče, da je to človeški um naredil? — Tudi druge točke so bile vredne kompozicije in iztočno izpeljane. Vsih vkup je bilo dvanajst, in obiskovanje je trajalo do sedmih.

Tudi ta večer smo se zbrali k veselici in sicer ob osmih. Ne morem in ne smem prezirati govora našege ljubljence — g. Kaima: Visokočastita gospoda moja, je rekel, proštem sem zopet, naj govorim, toda nič mi ne pride na misel. Imam sicer nekaj v glavi, ali to hranim za jutri. Ker drugega ne vem, povedal vam bom, kaj se mi je necej sanjalo. — Sanjal sem, da grem s svojim prijateljem čez verigast most proti stolnici. Onkraj mostu zadenem na znanega muzika, ki se je z rokami v žepu brezskrbno sprehajal po ulici: „No prijatelj“, ga ogovorim, „kako je kaj s cerkveno glasbo? Bo že skoraj kaj bolji?“ O bo bo, jaz gotovo upam, da bo. Jaz ga vprašam, kedar vendar misli, da se bo na bolje obrnilo? Ali na vsa moja vprašanja dobim le odgovor, da bo že in da smem zaradi tega brez skrbi biti. „S teboj ni nič“, si mislim in jo zavijem krog ogla. V dvorni ulici vidim pred hišo stati dva gospoda, ki sta se v kot stiskala in na vsem životu tresla pred malo nevihto. In ker sem ju spoznal za Cecilijanca, vprašal sem tudi nju: „No gospoda, kako je

bodo obrnili proti Kruševcu, če se prej mir ne sklene. Na južni meji črnogorski je Derviš-paša zaprl nekaj glavarjev malisorskih, ker se niso hoteli proti Črnogorcem bojevati. Vsled tega so Malisorci napadli Turke in potolki kakih 100 ljudi. Ker je Derviš paša zgubil že jako veliko vojakov, poslali so mu iz Carigrada na pomoč 700 izpuščenih hudodelnikov. Tudi so se začeli med mohamedanci v azijskih državah nabirati darovi, da se bodo Turki, katerim silno primanjkuje denarjev, zamogli bojevati z nevernimi „kristijanskimi pesmi“! Perzijanski šah pa neki misli Turku celo pomagati, kar bi bilo pa zanj jako slabo, ker potem tudi Rusi v Aziji ne bodo ostali pri miru, ampak bodo porabili to priliko, da državo svojo razširijo.

V Moskvi se je osnoval odbor, ki bode skrbel za sirote padlih srbskih junakov.

Grozovitosti, ki so jih Turki počenjali, še le zdaj prihajajo na dan. Tajnik angleškega poročništva g. Baring pravi, da samo v Batakaru na Bulgarskem so poklali 5000 mož; vseh kristijanov je bilo pomorjenih 12000, Turkov pa komaj 200. Za vsakega krivega, pravi, je bilo umorjenih 50 nedolžnih. Zlasti nečloveško so razsajali v Knjaževcu na Srbskem. Horvatovič je tam našel človeka, ki so ga bili živega odrli; tri mestjane so z razbeljenim železom žgali, potem pa na železni ključ nataknil. V neki hiši je ležal srbski vojak, v katerega so bili toliko železnih žebeljev zabili, da je naposled za strašnimi bolečinami umrl. Da bi nastale kužne bolezni, mrličev niso pokopali, ampak jih v vodnjake pometali; vsled tega je nastal tak strašanski smrad, da je moral Horvatovič z vojno svojo precej odriniti. Kdo bi hotel tedaj Turke zagovarjati? Sedanjih rodov dolžnost je to druhal iz Evrope izgnati, sicer jih bo zgodovina enkrat ostro obsodila.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. septembra.

Avstrijske dežele.

„Skrivne **ministerske** obravnave, ki so se imele včeraj zopet pričet, in javne časnikarske razprave o avstrijsko-ogerski pogodbi, piše „Reform“, so jako podobne razpravam o izhodnem vprašanju, in bati se je, da bi ne pripravile kake krize. Takraj in unkraj Litave željno pričakujejo, da se odpre bojišče, t. j. da se skliče državni zbor. Prejšnjim tolažlji-

vim poročilom nasproti se zdaj sliši, da ministerstvo še niste edini, in če sodimo po govorih poslancev in po časnikarskih razpravah, mirnega porazumljenja skoraj ne smemo pričakovati. Pripravljajo se takorekoč na boj za življenje in smrt. To je zanimiv nasledek dualizma, ki so ga preslavljali kot rešitev Avstrije. Pa če se stranke same ne boste pogodile, jih bo moral pogoditi kdo drug. Takraj in unkraj se boje reakcije, zato že govoré o provizorični pogodbi, da bi vsaj še za nekaj časa rešili strankarsko vladanje. Pri teh okoliščinah se Čehi nikakor ne mislijo vdeležiti zbora državnega. Res bi se vsled tega v njem pričelo bolj živahno življenje, a to narodni in državno pravni opoziciji ne bi bilo na korist, in opozicija bi bila v nevarnosti od parlamentarnega marazma okužena biti, kar se je žalibog deloma že zgodilo.“

Budapeška višja sodnija je potrdila sklep prve sodnije, da se imata Miletič in Kasapinovič zaradi veleizdaje zapreti in tožiti.

Hrvatski sabor ni obravnaval predloga Sasičevega, da naj se cesarju pošlje zahvalnica za blagodušni dar, ki ga je dal po Turkih poškodovanim prebivalcem v Starem selu in Novem, ampak je takoj prestopil na dnevni red.

Na Sedmograškem se je osnovala konservativna stranka in ustanovila poseben list „Ebredes“. V oklicu svojem nasprotuje liberalnim načelom, ki se deželi od zunaj vsiljujejo in priporoča, da naj se podpira stranka Sennyeyeva. Gledé verskih zadev pripoznavajo nadvlado državno; katoliška konservativna stranka se tedaj od te tovaršice svoje nima ničesa nadjati.

Vnanje države.

Turški sultan je 20. t. m. sprejel avstrijskega poročnika grofa Zichya, ki mu je izročil svoja pisma. Zarad pogajevanja za mir Zichy še ne nastopi svojega odpusta, ampak ostane v Carigradu.

Ruska hoče neki Turčijo prijeti, če hitro ne sklene miru. „Allg. Ztg.“ piše, da je general Manteuffel v imenu cesarja Viljema caru ruskemu v Varšavi sporočil, da Nemčija ostane nevtralna, če Rusija prične vojsko s Turki. „Politik“ pa v nekem dopisu z Dunaja pripoveduje, zakaj Nemčija ostane nevtralna. Ko so l. 1871, pravi, Prusi stali pred Parizom in se je v Versaillesu razpravljalo, pod katerimi

pogoji naj se s Francozi mir sklene, šel je v imenu kralja pruskega, sedanjega cesarja nemškega, neki višji vojak, ki je tudi izvrsten državnik, v Petrograd in je s carom ruskim sklenil odbojno in udarno zvezo, ktere nista podpisala le oba vladarja, ampak tudi njihova naslednika. Vsled te zveze si je Pruska prisvojila Alzacijo in Loreno in Francozom naložila strašansko odškodnino za vojsko. (No, lepa berantija v potrenje katoliške Francije!!) Rusija je dandanes v enakih okoliščinah, kakor Nemčija l. 1871; takrat je šlo za to, ali bo Alzacija in Lorena nemška, zdaj pa gre za to, ali naj Carigrad ostane Turkom ali ne; a Rusija sama nič ne opravi; Nemčija pa se zaveda, koliko hvaležnost je dolžna Rusiji in da nikdar ne bi bila pridobila Alzacije in Lorene, če bi bila Rusija takrat rekla, da tega ne bode trpela, zato hoče sedaj svoj dolg proti Rusiji poravnati. Poslala je tedaj ravno tistega diplomata kakor takrat — generala Manteuffelna — k ruskemu caru, ter mu je naznanila, da ostane nevtralna, če prične boj s Turki. Tudi Turčija to čuti in bo odjenjala, kar se bo dalo, toda ni še gotovo, da bi z odjenljivostjo odvrnila vojsko z Rusi.

Izvirni dopisi.

Iz brdskega okraja, 21. septembra. Večkrat se je poslednja leta po časnikih po pravici tožilo zaradi slabih potov, in marsikteri glas pripoznanja teh opravičenih tožb čul se je tudi v tem okraju. Med slaba pota, sme se šteti tudi pot v Zlatopolje, kjer imajo svojega duhovnega pastirja, in sploh zvezo barrantavsko z Lukovico, Krašnjo i. t. d. Z veseljem moramo toraj pozdravljati pričetje sl. okrajnega glavarstva kamniškega, ktero je zapovedalo občinam popraviti pota, ktere so po dolgotrajni vznemarnosti ljudi in zlasti še po zadnjih hudih nalihivih konec mesca julija postale take, da si človek brez nevarnosti ni upal po njih hoditi. Upamo, da pri pričetju ne bo ostalo, da bode slavno glavarstvo marveč čulo in gledalo na izvršitev zapovedi in kaznovalo tiste vasi, ktere se branijo in se niso dotaknile tega jim ukazane popravljanja. Pisalec teh vrst slišal je sam pred nekaj leti pametne in za občni blagor vnete, veljavne, ter narodne kmečke moze, kteri so rekli, da v tacih zadevah je pač treba ukaza gosposkinega, ker kmet sam sebe ne vé vladati, manjka ljudem tiste vzajemnosti in olike, da bi na prigovarjanje

s cerkveno glasbo? „Oh prosim, stopita znama v hišo, zunaj je strašen piš in vriš, blisk in grom; notri vam povem vse.“ „E saj ni taka sila“, pravim, „kaj mislite, kedaj se bo cerkvena glasba kaj zboljšala?“ „Gospod, prosim vas, skrbite za-se in stopite znama pod streho, tu ni prestat!“ „Bog vaju obvari“, pravim in korakam dalje proti stolnemu trgu. Tu mi pride naproti krdelo navdušenih mož plamečega srca — dim je bil viditi — v eni roci vihteč meč, na kojem je bilo z gorečimi črkami pisano: „srčnost“, v drugi držeč zastavo s sliko sv. Cecilije. „Kam pa močje“, ogovorim jih radovedno. „V boj za sv. reč, za pravo cerkveno glasbo, v boj zoper oskrnjevalce cerkvenega kora; zmaga je naša! Bog in sv. Cecilija!“ — Gospoda moja, zdaj veste moje sanje!“

Kolikor manj smo pričakovali tako pikantnega sklepa, toliko večja je bila pohvala in ploskanje. K govoru je le pristaviti: qui potest capere, capiat. Od tega večera imam zabilježiti še tri pesmi, s kterimi so se producirali ratisbonski pevčeki, kterih je bilo

osem, s pomočjo g. Rennerja. Vsem je srce veselja igralo videti ljubeznjive dečke v nežni starosti že tako izurjene v petju. Od Slovencev, kterih je bilo dve mizi, dobil je vsaki v pripoznanje in spomin cvetličan šopek.

V četrtek 31. avgusta zbrali smo se zopet ob 7. uri zjutraj v stolnici k slovesni črni maši. „Requiem“ je zložil in tudi osebno vodil g. Mih. Haller. Da je skladba izgledna in zlasti pri „Kyrie eleison“ in „Quia pius es“ občudovanja vredna, ni mi treba povdarjati. Škoda, da graški pozavnisti, ki so „Requiem“ spremljali, niso bili tako izvrstni.

Ob 9. uri so imeli škof pontifikalno mašo. Pevci so peli mašo „Qual donna“ od Orlanda Lasso. Ne samo, da nisem zapazil najmanjše napake pri izpeljavi, moram reči, da je popolnem vstrezala mojim željam in pričakovanju. Slišali smo pri tej maši tudi dva Wittova napava: „Justus ut palma“ (posebno lep), in „Veritas mea.“

Precej po maši smo se zbrali k drugemu zborovanju, kakor prejšnji dan, in tudi to sejo so mil. knezoškof počastili s svojo nazočnostjo.

Govorilo je več gospodov. Prvi je imel besedo g. Ahle iz Dillingen-a. Izvolil si je predmet svojega govora ratisbonsko šolo za povzdigo cerkvenega petja. Rekel je, da vse naše prizadevanje in vsa navdušenost ne bode dosegla namena, dokler ne bode ta šola stala na trdnih nogah. — Kovina, ki smo jo pri hudem ognju stopili, mora po modelu dobiti pravo podobo, potem še le ima veljavo in prid za nas. Enako je z nami. Zdaj imamo še gorke srca in nepremakljivo voljo; toda vse to bi se s časom znalo ohladiti. Zatoraj moramo našemu gibanju dati pravo podobo, da zamore prinašati vreden sad in prid, in ta je — ratisbonska muzikalna šola. Res, da je že ustanovljena po neumornem žrtvovanju stolnega kapelnika Haberla, ali ona potrebuje še mnogo podpore. Imenovani gospod v zvezi z nekterimi drugimi vrh vsih obilnih opravil brezplačno podučuje v tistem zavodu. Olajšajmo mu breme, da ne omaga pred časom in nam ne gine tako izvrstna moč. Podpore, materialne podpore prosim vas za ta zavod; ako vi ne daste, od drugod nam ni pričakovati pomoči. (Dalje sl.)

duhovnov in družih kaj storili za zboljšanje domačih, vsim toljkanj koristnih potov in kolo-vozov. Župani sami za se nimajo tiste pomoči, in se velikrat zavoljo zamere, žuganja in še hujšega — bojijo, da bi njim tisti na noge stopili, kateri dobrovoljne, in za popraviljanje pripravljene kmete motijo in odvrtačujejo. Mnogokrat pa župani sami nimajo nobenega pravega za-umena, nobene vneme za napravo poštenih po-tov in cest. Vendar je to pri nas živa potreba. Naj se že res kaj stori, da se vendar enkrat že izkobacamo iz žalostnih res prav amerikan-skih pustin, po katerih le divjaki bivajo.

Iz Mirnepeči, 20. septembra. —X— (Cerkvena slovesnost. Požar. Letina.) V se-danjih za katoliško cerkev silno tužnih časih nam je posebno to v tolažbo, da verni kristi-jani povsod skrbijo za lepoto hiše božje, zlasti Slovenci. Zidajo se nove cerkve, napravljajo novi zvonovi in orglje in olupšavajo se oltarji. Tudi naši farani so se prebudili iz dolgega spanja in jeli skrbeti za čast in lepoto božjega hrama, če tudi revščino trpijo zbog slabih letin. Naš rojak g. Jernej Jereb nam je premalal in prezlatil veliki oltar farne cerkve. Delo je pošteno in hvale vredno ter najlepše spriče-vanje vrlemu umetniku. Ker je prenovljeni oltar sedaj krasen, v nemajo se srca naših faranov k pobožnosti, še bolj pa jim je spodbudljiva slovesnost, katero smo obhajali pretečeno ne-deljo. Prečastiti gospod prošt novomeški so blagoslovili oltar in potem imeli pontifikalno sv. mašo. Pri lepem njegovem govoru je pač vsako srce navzočih poslušalcev moralo goreti za čast božjo in krščansko pobožnost. Prečastiti starček z mitro na glavi in škofovsko palico v roki so nam kazali, s kakimi občutljej se imamo bližati oltarju — kot nadomestilu sv. križa, na katerem je Kristus naše odrešenje dopolnil. Napolnovati mora naša srca živa vera, trdno upanje in goreča ljubezen. Enako Mariji, ki je trdno verovala v svojega božjega Sina pod križem stoječa, kakor takrat, ko ga je videla čudeže delati, moramo tudi mi biti trdne vere pred oltarjem, čistega in nedolžnega srca po izgledu sv. Janeza, ljubljenca Jezusovega, ali pa ako smo grešili, spokorni in skesani, kakor Marija Magdalena. Ginile so te besede prečastitega g. prošta naše farane, in upamo, da bodo ostale nepozabljene in obili sad ob-rodile. Kajti govoril je skušen in v paširovanji osivel mož. —

Poleg te vesele novice naj tudi naznanim žalostno. 5. t. m. je v Jablanu, vasi naše fare, pogorelo 8 kmetom skor vse poslopje s pridelki vred. Nekteri še potrebne obleke niso mogli rešiti. Izmed pogorelcev sta bila samo dva za nekaj malega zavarovana. Revščina je toraj velika in pogorelci nič manj podpore po-trebni od logaških, to tem bolj, ker so trpeli letos po povodnji, lani ter poprejšnji dve leti pa po toči. Ne pozabite tedaj, milosrčni bratje Slovenci, teh revežev! Stegnite svoje dobro-delne roke in pošljite jim milodarov od vseh strani, ali naravnost na župnijstvo naše, ali pa vredništvom naših časopisov, ktere s tem pri-jazno prosimo, naj bi blagovolila milodare sprejemati in našemu cerkvenemu predstojništvu pošiljati*). Naš gosp. baron Wambolt, posestnik grajščine hmelniške, ki je komaj iz Nemškega v našo faro prišel, spominjal se je velikodušno teh revežev. Podaril jim je 40 gl., in to iz prave ljubezni, ki nam jo naklada krščanstvo. In mi Slovenci bi ne pomagali svo-jim bratom!

Letina je pri nas sploh slaba. Pšenice in rži smo malo pridelali. Krmo nam je močno

onesnažila in deloma pokončala povodenj. Vино pa je vzel pomladni mraz in pozneje palež; to pa, kar se nam ga še obeta, bo kislo. Ubogi kmet pač po pravici zdihuje, s čim in kdaj bo davke plačal. Naj nam še ajda pozebe, pa bo lakota, da se Bogu smili! —

Z Goriškega, 20. sept. (Volitve.) Goriški Slovenci se pripravljajo na prihodnje volitve za deželni zbor. Z radostjo vidimo, da hočejo Slovenci letos strankarstvo čisto opu-stiti in z zedinjenimi močmi stopiti na volišče. Prav neradi se spominjamo zadnjih volitev, pa ni se moč temu ogniti. Slovenski stranki ste bili needini, in tako je mogla zmagati vladna stranka. Največ k temu so pripomogli Tolminci, ki so se hoteli ne vem komu s tem prilizniti, da so g. Winklerja za poslanca izvolili. Od po-slanca Winklerja smo zmiraj slišali, da je pravičen mož, da je v Tolminu slovenski ura-doval itd.; a po naši misli bila je to njegova dolžnost, in vsa čast mu zato; kot državni po-slanec na Dunaji pa se je široko vsedel med ustavoverce, ter zopet dejansko pokazal, da imajo uradniki premalo samosvojnosti, da bi bili doželeni ljudski zastopniki.

Tisti, ki so ga spravili na poslanski sedež, šteli so ga med Slovence, pa kakor volilci lipniškega okraja na Štajarskem, katerim njihov državni poslanec minister Štremajer ni hotel dati odgovora, kako bode ravnal pri pogodbi, ki se ima med Avstrijo in Ogersko ponoviti, morali so se tudi volilci Winklerjevi prepričati, da tudi g. Winkler ne more dvema gospodoma služiti. V malih rečeh glasoval je sicer s Slo-venci, v vseh velikih državno-pravnih vprašanjih pa je glasoval kot ustavoverec prave krvi. Slepici tedaj goriškim Slovencem niso privoščili neodvisnega narodnjaka za poslanca, a sedaj, upamo, se to ne bo več zgodilo; saj imamo domačih izobraženih in neodvisnih mož zadosti, čemu jih na posodo iskati med Lahoni, Nemci ali drugimi, kateri morajo glasovati po ukazu. Volilci goriški, nikar tedaj ne volite tujcev ali odvisnih ljudi! Domače može, domače!

Domače novice.

V Ljubljani, 23. septembra.

(„Slovenija“ in „Donau“.) Da ne bo kdo krivo razumel tega, kar smo v zadnjem listu pisali, ponavljamo, da je obravnava med likvi-dacijskim odborom in „Donavo“ dovoljno dognana in da bo le-ta delala na to, da se „Slovenija“ iznebi obstoječih zavarovanj in hitreje na suho pride. Samo to, kar so (nemški) časopisi o tej stvari prinašali, je bilo napačno in menda iz zgolj hudobije izmišljeno. Dopla-čilo na delnice ni v nikaki zvezi s pogodbo med „Slovenijo“ in „Donau“; ono ni nasledek te pogodbe, niti zavoljo nje potrebno, pa tudi vsled te pogodbe odpadlo ne bo, ker ga je le zato treba, da „Slovenija“ svoje dolgove, nam-reč škode, ki jih ima še plačati, poravnava. S tem, mislimo, so naše besede od zadnjič dovolj razjasnene. O društvu „Donau“ pa naš današnji list na zadnji strani obširneje govori.

(Zadnjič zapečateni „Slovenec“) se je po razsodbi deželne sodnije, katero razglša vče-rajšnja „Laib. Ztng.“, pregrešil zoper § 300 kaz. post.

(G. Šubic), ki je naslikal izvrstni podobi sv. Martina in sv. Marjete, je 19. t. m. došel iz Rima v Ljubljano. Zdaj biva pri svojih sta-riših v Poljanah nad Loko, pa pride kmalo zopet v Ljubljano, pozneje pa se misli podati na Dunaj.

(Gospa Ana Martinak, rojena Wutscher) vdova ranjega profesorja Martinaka, je 21. t. m.

v Ljubljani umrla. Pogreb bo danes ob po-luštirih.

(V mestnih ljudskih šolah za dečke) bosta začasno krščanski nauk učila gg. kaplana Jan. Rozman in Jak. Dolenec, ker katehet g. Bošt-jančič še vedno boleha.

(Necementirane posode, tehtnice itd.) se vsled določbe c. k. kupčijskega ministerstva in deželne vlade ne smejo prodajati.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem: Učiteljska služba v Kopanji (v ljubljanski okolici, 1razr.) in v Tujnicah s 400 gl. in stan. do 10. oktobra na kr. š. svet.

Na Štajarskem: Učiteljska služba v La-porji (1razr.) s 550 in stan.; učiteljska služba s 600 in stan. in podučiteljska služba s 490 (370) in stan. v Makoljah (3razr.); pod-učiteljska služba v Poličanah (2razr.) s 510 (400) in stan.; podučiteljska služba v Stu-denicu (2razr.) s 440 (330) in stan.; pod-učiteljska služba v Gorenji Polskavi (2razr.) s 440 (330) in stan.; vse v okraju Slovenske Bistrice do 30. sept. na kr. š. svet.

— Slovensko slovstvo. Že unidan smo omenili Libor val Burnovih pesem. Oblika je povse pravilna, jezik lep, naglas brez po-siljenosti, rima pravilna. Toda velike poetične vrednosti tem pesmam ne moremo pripisovati, ker nimajo izvirnih poetičnih misli in podob, travestirajo sv. pesmi itd.; tudi so vse pesmi narejene po enem kopitu, in to še celó po političnem. Že Göthe je rekel „politisch Lied, ein garstig Lied“, Libor val Buren pa ima same politične pesmi. Vsaka tretja beseda je „Slovan“ in „Slava“. Domoljublja nam res še dosti manjka, in hvale vredno je mladostno navdušenje za lepšo prihodnost Slovanov, toda manjka nam bolj domoljubnih činov kakor domoljubnih pesem. Če se v pesmih politični vzori v eno mer zopet in zopet ponavljajo, se jih človek naveliča.

Kakor čujemo, misli tudi znani pisatelj Haderlap en zvezek svojih pesem izdati.

— Čitalnica na Vrhniki bo napra-vila v nedeljo 24. t. m. ob ½8. uri zvečer v gosp. Kotnikovi dvorani prvo veselico s slede-čim programom: 1. Govor. Govori gosp. Jos. Lenarčič. 2. Prolog. Govori gosp. Ig. Kotnik. 3. Petje in sicer: Nedved: „Mili kraj“, čve-terospev, „Sloga“, „Strunam“, poje gospodična A. D. Zajec: „V boj“, „Cigani“. „Radostno potovanje. 4. Ples. — Vstopnina za posamezne ude 25 kr., za ude z rodbino 50 kr., za po-samezne neude 50 kr., za neude z rodbino 1 gl. — K tej veselici uljudno vabi

odbor.

— Pol. n. gospodarsko društvo pri sv. Lovrencu v Slov. goricah ima v nedeljo 24. sept. popoldne ob 3. uri svoj letni zbor.

— Prepovedan tabor. Praško ces. namestništvo je prepovedalo ljudske tabore, ki so jih hoteli Srbom na korist napraviti v Pragu, Příbramu in Kolinu, češ, da to nasprotuje nevtriliteti avstrijski.

— Ubila sta dva fanta v Jurjevcih blizo Rogatca kmetskega sina Franceta Koreša.

— Pred porotno sodnjo dunajsko se bo danes začela obravnava proti baronu Mann-dorffu, odgovornemu vredniku tudi na Kranj-skem jako razširjenega lista „Vaterland“, ki je tožen, da se je pregrešil zoper §§ 65, 300 in 302 k. p. Zagovarjal ga bo dr. Hasslwanter.

— Svetovno razstavo v Filadelfiji je od 10. maja do 20. avg. obiskalo 3,630.314 ljudi.

*) Prav radi.

Vred.

— Hiša katoliških družeb na Dunaju je bila 19. t. m. po slovesnem cerkvenem blagoslovljenji odprta. Na večer je bil banket, kterega se je vdeležilo čez 60 odličnih družbenikov, kakor monsr. Nardi, deželni grof Fürstenberg, grof Pergen, grof Chorinsky Karl, baron Falkenhayn, grof Schönborn, kanonik Gruscha, poslanec dr. Harant i. dr.

— Gledé pridobitnega davka kočevskih in ribniških havzirarjev je finančno ministerstvo določilo, da po najvišem patentu l. 1818 dovoljeni pridobitni davek 1 gl. 33 kr. velja le za domače kraje. Če pa gredo z doma, morajo plačevati davek, kakoršen je v dotični deželi v navadi, na pr. na Dunaju 5 gl. 25 kr., s priklado pa 8 gl. 89½ kr.

— Med vedko sta ustrelila dva Kočevarja 19. t. m. med Klečem in Polomom ter jo pripeljala v Kočevje. Nekaj dni prej so na Kočevskem ustrelili medveda, v Cerovcu, v okraju novomeškem, pa volka,

— Trgovinski cenik je ravnokar razposlala trgovska hiša „Jos. Pipan & Comp.“ v Trstu. Po tem ceniku se pri omenjeni trgovski hiši dobivajo: 1. Prekmorski pridelki (kolonijalije), kakor: Kava 100 kilogramov od 90 do 156 gld., poper od gl. 52.50 do gl. 50. — 2. Olje laško od 45 do 73 gld., dalmatinsko od 46 do 48 gld., ribje (thran) p. Ton. po 68 do 72 gld., laneno od 38 do 40 gld. — 3. Sadje. 4. Dišave in barvila. — 5. Razno blago, kakor: Metlje, dvojnate, 100 komadov gl. 22.50, kositar, bel (v izvornem zaboju) gld. 18 do 26, svinec, španjski (orig. zaboj) 100 ko. gld. 30 do 32, ribe jegulje, kanopno predivo omikano, bolonješko najizborneje od gl. 95 do 110, ne omikano od gl. 90 do 100. — 6. Žito, pšenica črnomska 100 kil. od gld. 11.65 do 11.85, podonavska od gl. 11.35 do 11.50, rž od gl. 8.35 do 8.50, ječmen od gl. 8.25 do 9.—, koruza (turšica) donavska od gl. 6.85 do 7.—, izhodna od gl. 6.65 do 6.75, oves od gl. 8.45 do 8.75. — Rajž laški od gl. 22.— do 26.50, angleški od gl. 15.50 do 17.50 kr. — 8. Masti. Slanina (špeh) v hrbtu I po 17 do 20 bohov v zaboju 100 ko. od gl. 72.— do 73.—, v hrbtu II po 20 do 23 bohov v zaboju od gl. 71.50 do 71.75, svinjska mast „Bankroft“ I v izvornih sodih od gl. 74.— do 74.50, Vilokoks amerik. od gl. 72.25 do 72.40. — Petrolej od gl. 29.50 do 30.50. — 10. Morska sol. V naših vrečah po 100 kilogr. gl. 9.96, po 50 kilogr. gl. 5.—, v kupčevih vrečah po 100 kilogr. gl. 9.72. — Vse cene so postavljene v avstrijski veljavi in teži iz magacina ali iz ladije brez odgovornosti, ako se cena spremeni, ali na potu kakoršna koli nesreča pripeti. Daje se blagó na trimesečne menjice brez odbitka, na takojna plačila ali povzeta pa z 2% odbitka (škonta). 56 kilogr. (nova avstr. teža) = 100 dunajskih fantov. — Tudi se domači pridelki jemljejo v komisijo ali kupujejo za lastni račun in plačujejo nemudoma po prejemu. — Na stanje našega trga, pravi tržno poročilo, in sploh na cene prekomorskega blagá vpliva jako neugodno popolnoma temen politični horizont, ki prouzročuje nenavadno nestanovitnost kurzov in kalí vsako veselje do trgovinskih započetij. — Na inostranskem, od koder naš trgovec prejema svoje blago, in ga plačuje v zlatu, zgubiva veljavo naša valuta in tako je trgovec v jako neugodnem položaju, da mora računati z njemu popolnoma nepoznanim faktorjem — s politiko. — Vsled tega mu lahko splava po vodi vsaka še tako previdna kalkulacija. — V takem položaji preskrbi se z blagom vsak varčen trgovec le za vsakdanjo, momentanno potrebo, nadjaže se v kratkem boljših, manj

burnih časov, vsled česar se ne more razviti prava, živahna kupčija.

Zavarovalno društvo „Donau“ v Beču,

s katerim je likvidacijski odbor „Slovenije“, kakor smo rekli, pogodil se gledé zavarovanj še obstoječih pri banki „Sloveniji“, je bilo leta 1867 ustanovljeno s kapitalom 1 milijona goldinarjev razdeljenim na 5000 delnic, katerih polni znesek 200 gld. je bil takoj v gotovini vplačan. Delničarje nesrečne naše „Slovenije“ utegne zanimati, da so vsi ustanovni stroški tega v razmeri velicega društva z včetim delniškim kolekom znašali 24.250 gld., katere je društvu vse v prvih 16 mesecih, ki so obsegali prvo njegovo upravno dobo, odpisalo in vendar 14% t. j. 28 gld. na delnico dividende plačalo.

Društvo se peča z mnogovrstnim zavarovanjem: ono zavaruje poslopja, premične stvari in poljske pridelke proti škodi po ognji, dalje zavaruje zoper škodo po toči, potem blago o prevažanju, zrcalno steklo in naposled življenje o različnih kombinacijah.

Zoper škodo po ognji je bilo lani pri „Donavi“ zavarovanega nad 418 milijonov gld. vrednosti in za to je društvo skupilo v gotovini premije 1.403.817 gld. Škode po požarih je povrnilo lani v 1190 slučajih 626.774 gld.; več ko polovico tega zneska pa je zadelo društva, pri katerih je „Donau“ protizavarovana bila.

V oddelku za življenje je društvo prejelo premije skupaj 347.140 gld., izplačalo pa je za umrle zavarovance, za zavarovane dohodke, dote itd. 272.318 gld. Umrlo je 184 zavarovancev, ki so bili zavarovani za 188.800 gld.

Da se ne bodemo spuščali preveč na drobno, le pristavimo, da je ves dohodek raznoterih oddelkov po premiji v gotovini znašal 1875. leta 1, 132.549 gld. Prvo polovico tekočega leta se je v primeri z isto dobo lanskega leta dohodek po premiji povišal za 46.000 gld.

Društveno premoženje, katero znaša nad 3 milijone goldinarjev in v katerem so v prvi vrsti zapopadene različne po postavi in pravih potrebne reserve, je po polnem varno naloženo in obstoji dejanski: iz hiš (v Beču in Milanu) vrednih okoli 1 milijon goldinarjev, iz dobrih obligacij po kursu od 31. dne decembra 1875 l. vrednih 1,257.590 gld., iz posojil na hiše in papirje iz menjic, gotovine pri bankirjih itd.

Če v poštév vzamemo še obresti, ki jih društvo prejema od svojega imenja znašajoče zdaj na leto 142.433 gld., je razvidno, da imajo zavarovanci pri „Donavi“ po premoženji in dohodkih mnogo nad 5 milijonov poroštva. Naj boljši dokaz, kako krepka je podlaga društva, je pač to, da je predlanskim 7½, lani pa 10% dividende plačalo, poleg tega pa, stroge držeč se spravi, na tanko izpolnilo vse svoje dolžnosti. Sploh je solidnost v vsacemu glavno načelo društvenega vodstva, katero se skrbno ogiblje vsem „tajnostim“ in zmerom odkrito ravna. Vsako četrt leta izdaje izkaze, iz katerih se delničar ali zavarovanec lahko prepriča o stanji društvenega premoženja in poslovanja. S tem si je društvo najbolje pridobilo zaupanje; mnogo se ve da pripomoglo je tudi to, da se škode brez vseh sitnosti in točno v 8 do 14 dnéh poravnajo; v oddelku za življenje pa je „Donavi“ konkurencija še posebno lahka, ker ona izmed vseh v Avstriji delujočih enacih društev najnižjo premijo zahteva.

Iz vsega tega je posneti, da društvo „Donau“, katero slovi kot zavarovalen zavod prve vrste, trdno stoji in svoje dobre ime po polnem zasluži. Zato obračamo pozornost naših rojakov na to društvo in je prav toplo priporočamo zlasti č. duhovščini. Pri znanja vredno je in omeniti moramo, da je „Donova“ sama od sebe ponudila se „Sloveniji“, da bi jej iz zadrege pomagala; nekterim drugim društvom, na ktera se je „Slovenija“ v tej zadevi obrnila, se ubožica še odgovora ni vredna zdelala!

Umrli so:

Od 19. do 21. sept. Neža Belaj, gostinja, 67 l., v boln. za mrzlico. Avrelia pl. Tomasy roj. Gromadzki, stot. vdova, 49 l., za jetiko. Kristina Mayer, žel. strož. o., 22 m., za davico. Ana Martinak, prof. vdova, 74 l., za oslabljenjem. Tom. Žontar, jetnik na gradu, 26 l., za jetiko. Anton Sterle, 67 l., za prsno vodenico. Janez Gorjanc, kov. o., 4 l., za boleznijo na obistih.

Eksekutivne dražbe.

Štjerske.

28. sept. Anton Polanec v Ličenei (1020 gl.) — Franc Šusteršič v Sedlarskem, — Franc Lasbacher v Gornj. Radgoni — in Jožef Zorko v Dolu, vse v tretje.

29. sept. Franc Lovrenčič v Račah (1960 gl.) — Anton Richter v Šmarji, — Martin Musič v Jurovcih (200 gl.) vse v drugič.

Telegrafične denarne cene 22. septembra.

Papirna renta 66.70 — Srebrna renta 69.75 — 1840letno državno posojilo 112 — Bankine akcije 862 — Kreditne akcije 151.40 — London 121 — Srebro 101.70 — Ces. kr. cekini 5.77 — 20frankov 9.67½.

Podpisani naznanjam čast. duhovščini, da izdelujem

cerkvene orglje

vsake velikosti in se priporočam tudi v popravljanje poškodovanih orgelj ter vse po najnižji ceni naredim.

Peter Potočnik,

na karlovškem predmestju št. 8.
(Po sv. Mihelu na šent-peterskem predmestju št. 16.)

(54-1)

Verlag von Gebr. C. & N. Benziger
in Einsiedeln. (Schweiz)

Illustrirtes katholisches Familienblatt zur Unterhaltung und Belehrung. Jährlich 16 Hefte mit Umschlag von 52 Seiten Text, reich illustriert und außerdem 8 Einmalbilder auf Tonpapier. Preis per Heft: 40 S. oder 50 Gs. „per Jahrgang: 6 M. 40 S. oder 8 Fr.

Dazu 3 prachtvolle Coloratendruck-Prämien „Der hl. Joseph im Engelkranz“, „Sommer“ und „Herbst“ à 1 M. 20 S. oder 1 Fr. 50 Gs.

Zu beziehen durch:

Otokar Klerr,

Buchhändler am Alten Markt
in Laibach. (53-2)